

Nemoguće je ovdje sve teme registrirati, odnosno — osvrnuti se na sve. Ukratko — riječ je o tekstovima koji sežu od zemljopisnih, prirodoslovnih i klimatskih sadržaja, preko izvora, heraldike, sfragistike, pomorstva, ribarstva i turizma do povijesti, demografije i nezaobilaznog Markantuna de Dominisa, naprimjer. Ogromno je bogatstvo podataka izneseno u ovome kapitalnom djelu kakvo se, uvjereni smo, neće tako skoro pojaviti. Ne radi se samo o golemom trudu i naporima priređivača simpozija i urednika zbornika te o znatnim financijskim sredstvima, već više o sveobuhvatnoj skici jednoga našega otoka, u ovome slučaju Raba, koju smo sada dobili, i to još na jednome mjestu. Jer, sve ono što su, npr., Krk i Lošinj već imali — dosta dobro obrađene pojedine oblasti života, to je Rab dobio tek sada. I tek sada se može uočiti što je to zapravo taj otok i što se još može utvrditi o njemu. Dakako, odsada će budućim istraživačima biti mnogo lakše, kad u rukama imaju ovaj opsežni znanstveni putokaz, gotovo enciklopedijskog sadržaja. Naravno, sadržaj ovoga zbornika suma je sadašnjega znanja o tome otoku. S pravom je u zborniku napisao prof. dr. A. Mohorovičić da ni jedna tema ne može biti ograničena, pa je tako i tema Rab i dalje otvorena. Samo, prednost je odsada u tome da je Rab dobio i pisani spomenik/međaš prema kojemu će se istraživač odsada trebati ravnati.

P. Strčić

ZBORNİK PRAVNOG FAKULTETA U RIJECI, 8/1987.

Gotovo se neprimjetno pred nama pojavljuju neke edicije o kojima znamo vrlo malo, jer, bit će da je to razlog, one na prvi pogled nemaju nekih atraktivnijih sadržaja. Te publikacije, međutim, nisu kratka daha, štoviše, one nam omogućuju pribavljanje i nekih trajnijih znanja. A takav je slučaj i s glasilom Pravnoga fakulteta u Rijeci, ko-

je izlazi već niz godina, popunjavajući jednu znatnu stručnu i znanstvenu prazninu u našem društvu. Pred nama je ovaj put osmi svezak »Zbornika« Pravnoga fakulteta u Rijeci, koji je pripremio njegov glavni urednik sveučilišni profesor dr. Lujo Margetić, nastavnik na toj visokoj školi i izvanredni član JAZU u Zagrebu. Knjiga je objavljena 1987, a uvodni tekst Luje Margetića — kao i neki sadržaji te edicije u svojim prošlim svescima — usmjeren je prema očekivanom jubileju Vinodolskog zakona. O tome pravopovijesnome i — općenito — vrlo značajnome kulturnom spomeniku piše naš dosada najsvestraniji poznavalac toga akta spomenuti dr. Margetić. I, kada smo već kod riječkog područja, prilika je da upozorimo na pregled pravnoga položaja Riječke Države poslije prvoga svjetskog rata — koliko dubioznog, toliko i sa stručnog (a svojevremeno i s političkog) stajališta vrlo zanimljivog (Vesna Crnić-Grotić). Isto tako, ovdje je objavljen i tekst Nenada Hlače, »Razvod braka u Rijeci početkom 20. stoljeća. Primjena mađarskog Zakona o braku, Zakonski članak XXXI iz 1894. godine«. Iz pravne povijesti tiskani su članci L. Margetića, »Seljačke općine po Koparskom statutu iz 1423. godine«, Sime Avramovića, »Agrarni odnosi u Gortinskom zakonu« (s otoka Krete, iz 5. st. pr. n. e., za koji autor kaže da je »najpotpuniji pravni epigrafski natpis iz svekoliko antičke grčke starine«), i Žike Bujuklića, »Neka pitanja zemljišne svojine (dominium directum) u srednjovjekovnoj Budvi pod Mlečanima«, a Nada Grubić smatra da »Geneza ideje narodnog suvereniteta« u političkoj i pravnoj misli ima tragova čak u djelu Marsiliusa Patavinusa (Padovanskoga) iz 14. stoljeća.

Nasuprot tim znanstvenim i stručnim radovima iz pravopovijesne oblasti, u zborniku nailazimo i na radove iz čisto aktualne pravne problematike, što daje i suvremenu dimenziju sadržaju te edicije. Naime, Velinka Grozdanić obrazlaže psihijatrijski nalaz i mišljenje kao osnovu odluke o krivičnoj odgovornosti, Vinko Hlača piše o imo-

vinskopravnom aspektu broda u gradnji, a Marinko Đ. Učur govori o rasporedu radnika s preostalom radnom sposobnošću.

Vidljivo je, dakle, kako urednička ekipa »Zbornika« Pravnoga fakulteta Sveučilišta »Dr. Vladimir Bakarić« u Rijeci, na čelu s L. Margetićem, određenom, zacrtanom mišlju ostvaruje vrlo prihvatljiv oblik izdavačke politike jednoga stručnog i znanstvenog glasila. Ovaj svezak solidan je izvor podataka za nadopunu našega dosadašnjega znanja ili, pak, izvor materijala za dalju nadogradnju naših napora da dokučimo približnu povijesnu istinu i za razrješavanje nekih naših suvremenih dilema.

Petar Strčić

KRBAVSKA BISKUPIJA

U SREDNJEM VIJEKU, izd. Visoka bogoslovska škola u Rijeci i Kršćanska sadašnjost, Rijeka—Zagreb 1988, str. 344 + ilustracije

Godine 1986, 23. i 24. travnja, u Rijeci je, u Nadbiskupskom dvoru, u povodu 800. obljetnice osnutka krbavske biskupije, održan znanstveni skup o krbavskoj biskupiji u srednjem vijeku u radu kojega je sudjelovalo šesnaest predavača, s različitim temama s područja srednjovjekovne krbavske biskupije, ali i šire. Referati petnaestorice sudionika toga znanstvenog skupa uvršteni su u ovu knjigu, poredani tematski po redosljedu vremena zbiivanja obrađenih problema.

Nada Klaić je u prilogu »Srednjovjekovna Krbava od Avara do Turaka« prikazala svjetovnu povijest Krbave u naslovljenom razdoblju, oslanjajući njezinu organizaciju, u zajedništvu s Likom i Gackom, na avarsku organizaciju, a Slavko Kovačić (Splitska metropolija u dvanaestom stoljeću) prikazao je širi okvir, tj. splitsku metropoliju u kojoj se 1185. pojavila krbavska biskupija. Središnjim prilogom ovoga znanstvenog skupa može se smatrati referat Mile Bogovića: »Pomicanje sjedišta krbavske biskupije od Mateja Morute do Šimuna Kožičića Be-

nje (Pregled povijesti krbavske ili modruške biskupije) u kojem je ovaj profesor Visoke bogoslovske škole u Rijeci prikazao osnutak krbavske biskupije, njezino područje, biskupijsko sjedište, katedralu i kaptol, odnos Krčkih i Krbavskih knezova prema biskupiji na čijim se područjima nalazila, imovno stanje krbavske biskupije, krbavske biskupe (1185—1456); Modruš, drugo sjelo krbavskih biskupa, i modruške biskupe (1456—1493); Vinodol, treće sjelo (1493—1669), kaptole u Vinodolu i ustrojstvo krbavske ili modruške biskupije. Zatim slijede prilozima: Franje Emanuela Hoška o djelovanju franjevacu u krbavskoj biskupiji; Josipa Bratulića o glagoljici i glagoljašima na području krbavske biskupije; Petra Runje o vezama krbavsko-ličkih glagoljaša s Dalmacijom u XV. stoljeću; Miroslava Kurelca o modruško-krbavskom biskupu Nikoli Modruškom (1427—1480), humanistu i diplomatu; Anice Nazor o mjestu Šimuna Kožičića u glagoljaštvu u XVI. stoljeću; Antona Benčina o pitanju predložaka Kožičićevih izdanja; Milana Kruheka i Zorislava Horvata o sakralnoj arhitekturi Krbave i Like na području krbavsko-modruške biskupije; Ive Lentića o zlatarskim predmetima s područja krbavsko-modruške biskupije; Ante Gulina o pečatu prvoga krbavskog biskupa Mateja i olovnom pečatu, vjerojatno splitskoga kaptola, na jednoj originalnoj ispravi — pergameni — od 24. travnja 1197; Josipa Barbarića o građi za povijest krbavske biskupije u Arhivu Hrvatske i Ivana Tironija o petstotoj obljetnici pravnoga spisa »Modruški urbar« (1486—1986).

Na kraju knjige je dodatak »Spomenogodina riječko-senjske nadbiskupije 1985/86.« koji su priredili Mile Bogović, Ivan Devčić, Robertina Medven, Emanuel Hoško i Smiljana Rendić, te kazala imena i pojmova koji se susreću u ovim vrijednim historiografskim priložima iz područja svjetovne i crkvene hrvatske povijesti.

Anđelko Mijatović

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

IZDAVAC: Savez povijesnih društava Hrvatske

REDAKCIJSKI ODBOR

Mirjana GROSS, Zagreb
Ivan KAMPUŠ, Zagreb
Tomislav RAUKAR, Zagreb
Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Ivan KAMPUS

LEKTOR I KOREKTOR

Branko ERDELJAC

Adresa uredništva:

Savez povijesnih društava Hrvatske
Zagreb, Filozofski fakultet, Ul. Đure Salaja 3

Časopis izlazi jednom godišnje

Narudžbe šaljite na adresu:
Savez povijesnih društava Hrvatske, Zagreb, Krčka 1

Cijena ovog broja iznosi 30.000 d

Izdavanje časopisa sufinancira
Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SRH

Tisak Štamparskog zavoda »Ognjen Prica« u Zagrebu — travanj 1989.